

Выходить во Львовѣ що Вторника, Четверга и Суботы кромѣ рускохъ свѣтъ о 4-ой год попод. Литер. додатокъ „Библиотека найзнаменитѣйшыхъ повѣстей“ выходитъ по 2 печат. аркушѣ кожного 15-го и послѣднего дня кожного мѣсяца. Редакція, администрація и екопедія подъ Ч. 44 улицы Галицка.

Всѣ листы, посылки и рекламаци наложитъ порошлати подъ адресомъ: редакція и администрація „Дѣла“ Ч. 44 ул. Галицка.

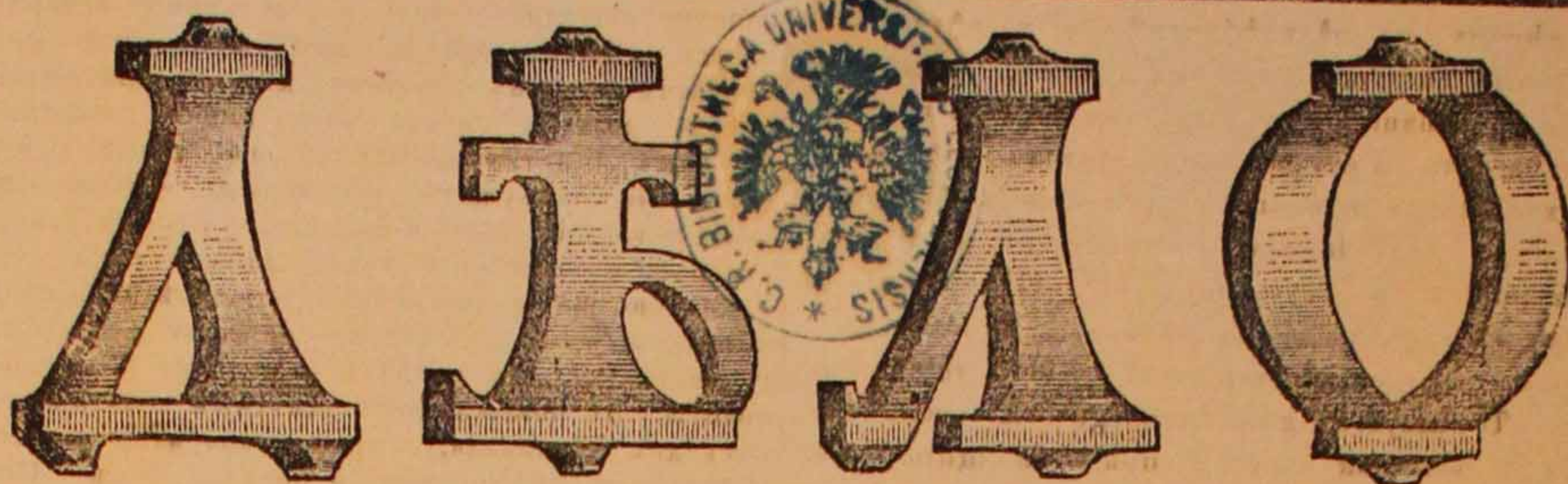
Рукописи по зворотаютъ только на попередню восторожно.

Поодинокое чило стоить 12 кр. а. в.

Оголошениа принимаются по цѣнѣ 6 кр. а. в. дѣтъ одвохъ строкъ печатнохъ.

Рекламаци неопочатанъ вѣдѣтъ бѣтъ порта.

Предплату наложитъ порошлати франко (набудуче почтовымъ пореказомъ) до: Администрація часопису „Дѣло“ ул. Галицка, Ч. 44

Предплата на „Дѣло“ для Австрій:	для Россіи:
на цѣлый рѣкъ . . . 12 зр.	на цѣлый рѣкъ . . . 12 рубл.
на пѣть року . . . 6 зр.	на пѣть року . . . 6 рубл.
на чверть року . . . 3 зр.	на чверть року . . . 3 рубл.
съ дол. „Библиотеки“:	съ дол. „Библиотеки“:
на цѣлый рѣкъ . . . 16 зр.	на цѣлый рѣкъ . . . 16 рубл.
на пѣть року . . . 8 зр.	на пѣть року . . . 8 рубл.
на чверть року . . . 4 зр.	на чверть року . . . 4 рубл.
на самы додатокъ:	на самы додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . . . 5 зр.	на цѣлый рѣкъ . . . 5 рубл.
на пѣть року . . . 2-50 зр.	на пѣть року . . . 2-50 рубл.
на чверть року . . . 1-25 зр.	на чверть року . . . 1-25 рубл.
Для Вазрашчя, стрѣмъ Россіи:	
на цѣлый рѣкъ . . . 15 зр.	
на пѣть року . . . 7-50 зр.	
на чверть року . . . 3-75 зр.	
съ дол. „Библиотеки“:	на самы додатокъ:
на цѣлый рѣкъ . . . 19 зр.	на цѣлый рѣкъ . . . 6 зр.

Запросины до предплати на рѣкъ 1884.

Съ повымъ 1884 рокомъ розпочинаемо пятый рѣкъ издавництва „Дѣла“. Съ поновленными силами, съ надѣєю на дальній успѣхъ нашоу праць на народной нивѣ, съ повною вѣрою въ громадну моральну и матеріальну помдогу зъ стороны всѣхъ нашихъ П. Т. Родимцевъ — поднимаетея дальнѣйшѣ трудѣвъ для добра нашоу Руси.

„Дѣло“ и „Библиотека найзнаменитѣйшихъ повѣстей“ будутъ выходить въ р. 1884 въ такѣмъ самѣмъ объемѣ и въ такѣй же порѣ, якъ сего року. „Дѣло“ що вторника, четверга и суботы, а „Библиотека“ два разы въ мѣсяцъ кожного 15-го и послѣднего по 2 аркушѣ друку.

Предплата на „Дѣло“ выносить на рѣкъ 12 зр., на пѣть року 6 зр., на чверть року 3 зр., на мѣсяцъ 1 зр. Предплата на „Библиотеку найзнаменитѣйшихъ повѣстей“ выносить: на рѣкъ 5 зр., на пѣть року 2 зр. 50 кр., на чверть року 1 зр. 25 кр. Предплатники „Дѣла“ платятъ за „Библиотеку найзн. пов.“ на рѣкъ лишь 4 зр., на пѣть року 2 зр., на чверть року 1 зр.

Для Россіи предплата „Дѣла“ выносить на цѣлый рѣкъ 12 рублѣвъ, на пѣть року 6 рубл., на чверть року 3 рублѣ. На „Дѣло“ вразѣ съ „Библиотекою“ на рѣкъ 16 рубл., на пѣть року 8 руб., на чверть року 4 руб. На саму „Библиотеку“ на рѣкъ 5 руб., на пѣть року 2 руб. 50 коп.

Новоприступающій Предплатники „Библиотеки найзн. пов.“ достануть даромъ початокъ славной повѣсти Маврикія Юкаа „Золотый чоловікъ“, котра зачне печататись ще сего року.

Предплату слѣдѣе пересылати (найдогдѣльнѣше — переказомъ почтовымъ) до „Администраціи Дѣла во Львовѣ“.

При письменномъ замовленю „Дѣла“ або „Библиотеки“ просимо все точно подати адресу замовляющего, часть, до якого має часопись посылатись и часть сплати належной предплати.

Рѣвложъ просимо всѣхъ Вп. нашихъ Предплатниковъ, у котрыхъ маемо ще залежности, щобы чимъ скорше ихъ надѣслали,

бо съ концемъ року редакція муситъ вырѣшати всѣ свои рахунки.

Редакція и Администрація „Дѣла“

ул. Галицка ч. 44.

Рускій языкъ въ судахъ.

Загально чути у насъ нарѣканя, що рускій языкъ дуже часто буває упослѣдженый въ судахъ. Голосы такій отъ давна роздаются и зъ нашихъ газетъ и въ численныхъ приватныхъ кругахъ. Та только если се сумно, то не менше сумно й то, що причиноу того упослѣдженя суть по наибольшой части самі Русины. Мы знаемо зъ досвѣду, що до многихъ судовъ въ чисто рускихъ околицяхъ выливаетъ въ роцѣ ледво 10—20 рускихъ поданъ на тысячѣ польскихъ. Яка того причина? Не жежъ таки Русины не почуваютъ потреби писати о своихъ власныхъ дѣлахъ до властей судовыхъ на своей рѣдий мовѣ? Що есть въ томъ досытъ значна мѣрка нерадивости и недбалства, се рѣчь певна. Але мусимо признати, що есть въ томъ ще одна и то важна причина. Ого писарѣ громадскій и инний письменный люде, котры звычайно пишутъ селянамъ подана до судовъ, въ каждой потребѣ мають подѣ рукою польскій або нѣмецкій порадники правный, где можуть докладно поинформуватись не только о значеню дотычныхъ уставъ, але где знаходитъ готовый формуляръ до всякихъ поданъ, що дуже значно улекулше ихъ роботу, особливо въ виду тыхъ безчисленныхъ формальныхъ трудностей, якій представляе наше нынѣшне право и поступованье цивильне. По руски анѣ такихъ порадниковъ анѣ формулярѣвъ нема. А треба и то взяти на увагу, що не знающій руской правничой терминологіи, дуже легко може такъ перепутати всѣ понятя, що власть судова его не вырозумѣе.

Потреба фахового порадника правного есть у насъ теперь дуже некуча. Потребу тую подѣсили нашій патриоты о. Качала и п. Б. Двѣдичкый. И отъ сего року правники, пп. Василь Луквичъ и Юліанъ Семигиновскій, розписали предплату на першу часть „Руского правотаря домового“, мѣстачого именно найважѣйшю частину, бо поученье о всѣмъ, що относится до права цивильного и до всѣхъ родовъ поступованя судового въ справахъ спорныхъ и неспорныхъ, а также до поступованя въ справахъ карныхъ. Для покрытя

значныхъ коштѣвъ друку потрібно 250 предплатниковъ. Чи мѣжъ нашими Русинами по селахъ и мѣсточкахъ не знайдется 250 людей, почуваящихъ потребу такого выдана и почуваящихся до обовязку причинитись до его появления для хѣсна цѣлого народа?

Шляхта польска иде „въ народъ“!

Nur langsam voran! Nur langsam voran! *Стара пѣсенка.*

Отжежъ, Богу дякувати, прецѣ разъ! Ну, теперь можемо спокѣйно спати, бо наша висока гора прецѣ разъ змоглася и вродила „руденьке мышеня“. Радѣсть велика потекла по всѣй земли. Колѣсниця исторіи закричала, бо отсе нестережено, тихцемъ, — скажемо болше — украдомъ ставея минувшой недѣлѣ фактъ великой ваги, котрый повинень тую историчну колѣсницю круто повернути въ дотеперѣшней дороги на зовѣмъ новій, непротопаній стежки! Той тихій, а бѣзмѣрно донесмый въ исторіи нашоу суспѣльности фактъ, се есть выхѣдъ першой людовой газетки, редактованой польскими шляхтичами въ Галичинѣ — выхѣдъ „Niedzieli“, котра має поправити попованій троха шансы преславной „Macierzy polskiej“.

Мы вже розказали въ одномъ въ попередныхъ числахъ „Дѣла“ траги-комичну исторію народженя того органу и надѣялись, що зъ того нашого оповѣданя читатель вывѣеъ тверде пересвѣдченье о томъ, що батько той новой дѣтины есть не кто, якъ наша галицка шляхта, и що, значитея, „Niedziela“ буде не что иншого, якъ манифестація поглядѣвъ и интенцій той шляхты. Тожъ нынѣ, маючи перше число того историчного документа подѣ руками, мы хочемо только освѣтити его значенье и вытягнути зъ него хочъ краплину того соку, котрый має бути ви властивымъ жизненнымъ сокомъ.

Же сама виньета на чолѣ новой часописи, хоть замазана и алегорична, все таки представляе дуже цѣкавый образъ. Нема тамъ анѣ орла двоголового анѣ бѣлого, анѣ епиграфу „Boże zbaw Polskę“, анѣ также „Gott erhalte“. Противно, виньета представляе обширный захмаренный круговидъ съ керницею та журавлемъ и съ старыми обрубанными вербами (очевидно люде, намальованій на лѣворучъ и представляющій „nasz rozcoiwuy ludек“, не мають

своего лѣса и мусеять палити вербовымъ галу-вьемъ). На лѣворучъ виньеты стоить гарный мурованый костель, до котрого двома кувками тиснеся 12 люда (певно алегоричный образъ безбожности нашого часу, коли ихъ такъ мало!). Очевидно, що для назнаменованя адепсу морального и „dysharmonii spolecznej“ маляръ поклавъ той громадѣ подѣ ноги величезный бодякъ — назнаменованье тернистой дороги жита, по котрой судилось ити „ludkowi“ до блаженной цѣли — „гармоніи“. За то въ друго-го боку маемо инший образъ. Бачимо тамъ „vorschriftsmässig“ пѣсля плану и копторыеу ч. к. рады школьной збудовану „Szkołę“, до котрой гусякомъ шкандыбаетъ также дванайцятѣро дѣтей. Очевидно „tristis imago“ нашоу автономичной просвѣты и назнаменованье благодатей примусу школьного. Зовѣмъ загубленій на образѣ идутъ кудысь „по бодяку жита“ двѣ старшій жѣнки съ вузиками, — може до коршмы съ яйцами, — бо прецѣ „гармонія“ безъ „пропинаціи“, то рыба безъ воды. На самѣй серединѣ сцены стоить околѣтъ солемы — знамя „ргасу organicznej“, — а въ него въ живописномъ неладѣ повтыканій цѣпъ, граблѣ и косы. А надѣ всѣмъ тымъ въ горѣ, въ недосяжимомъ блеску красуеся въ трианглю велике око „orpatrzności“ — прообразъ все оглядающей и огрѣвующей „іерархіи“.

Съ такую виньеткою звертаеся наша шляхта до „rozcoiwego ludu naszego“ и заразъ на вступѣ заповнюе его, що „wielka jest bieda między ludźmi“, що довше такъ бути не може, що треба „якось“ забратися до направи того, що черевъ довгій лѣта занедбувану, — треба розглянутись навкруги и ратуватися поки часть. „Niedziela“ затымъ буде старатися вынаходити на ту бѣду лѣкарства. А въ чѣмъ же то пѣсля розумѣня редакціи лежить корѣнь той бѣды? Ой, въ дуже важной рѣчи, бо не було „въ сердци Бога и любви ближнихъ.“ За те и рисовникъ устеливъ дорогу тымъ „rozcoiwym braciom“ величезными бодяками!

Якій же лѣкъ буде подавати „Niedziela“ на недостаю „Бога въ сердци“? А ото „будутъ въ той „Niedzieli“ объясненя рѣжныхъ святъ и обрядѣвъ религиныхъ, будутъ часомъ и жита святыхъ паньскихъ и рѣжній легенды“. Толькожъ чи всѣ тѣ рѣчи введутъ „rozcoiwym braciom“ Бога до сердця, коли будутъ може и суперечній съ тыми „wesolemi anegdotkami i kon-

Судаторамъ оперы „Олесѣ“.

Рецензіи оперы „Олесѣ“ не отповѣли нѣ своей вѣвѣ, нѣ своей задачи. Критика повинна бути строго наукова, на вѣдомостяхъ основана; она повинна похибки автора спровадити на правдыву дорогу, зъ односторонныхъ его поглядѣвъ выдобути, а похибки доказати; она повинна смакъ въ публици выробити, ви скривленій поглядѣвъ направити, и до понятя тяжшихъ рѣчей подготувати; она повинна ясно оцѣнити, якъ рѣчь въ либретѣ трактувалася, яка ви була идея, якій характеры, якъ они переведені; якого рода була музыка, якыхъ роствѣровѣ, що мала на цѣли, та чи той цѣли она отповѣла? Критика повинна всякій недосѣдъ поглядѣвъ поодинокыхъ, и скривленій поглядѣвъ загаду абетрагувати, стати на зрѣломъ становищи, и ясно сказати: въ либретѣ суть тѣ и тѣ похибки, тому и тому, а такъ и такъ треба ихъ поправити; въ музичѣ же суть тѣ и тѣ похибки, тому и тому, а такъ и такъ треба ихъ поправити. Въ рецензіяхъ „Пролома“ и „Слова“ въ всего того кромѣ одной старой и было нѣ словечка. И на що же ажъ зовѣе богато розвивуватися, коли до такой критики треба студій; а такъ выстарчить кілька нѣсвѣдѣныхъ слѣвъ безъ подпису рецензента кинуть публици. Но годѣ и подписуватися, коли вывѣсь за дѣло, до котрого не досрели. „Nur nicht über den Leisten.“ Зъ сего причины не уважимо годнимъ дальше съ ихъ некомпетентными рецензентами розправлятися.

Нынѣ васада (? Ред.) рецензентѣвъ — все, що лишь появиться, гавити, до нѣякого ровною не допустети. Въ пождѣмъ дѣлѣ умѣють они лѣшь (? темній стороны поднести; а чому жъ не умѣють они и свѣтлѣ отшукати? А знай-

дутъ слабшій стороны, то чому жъ не скажутъ где? та въ чѣмъ тогъ ало спочивае? чому не скажутъ не научатъ, якъ тогъ ало поправити? Бо до того треба бы и самымъ той штуки бути свѣдомыми. До рецензіи каждый готовый, вапѣръ терпеливый, а публика же терпеливѣйша; але отъ науки, студій, та працѣ тяжкого дѣла ухилиеся каждый.

Инакше поступивъ собѣ ч. рецензентъ „Дѣла“. Хочь поѣбно а все таки воспомнѣвъ о слабшихъ (пѣсля его гадки) але и о добрыхъ сторонахъ оперы. Радо приймаю дружной уваги отъ кожного, зъ нихъ користаю, а чуючиися въ достаточной силѣ гармонизаціи и инструментаци, хочьбы и вѣдка разѣвъ готовъ я оперу перробити, — но не съ всѣми поглядѣми ч. рецензента на подѣставѣ науковой згоджуеся. Мы не всеюды зрорумѣлися. До того жаль менѣ ще на него, що приняеся мене боронити передъ некомпетентными рецензентами „Пролома“ та „Слова“. Наколибъ менѣ буыъ якій фаховый музикъ похибки выказавъ, я чувѣсь самъ обовязанный ихъ на подѣставѣ науковой боронити и оправдати, або яко такій узанати. Однакъ добра воля ч. рецензента „Дѣла“ ажъ надто ясна, а за тую дякую.

Понехуючи всѣ рецензіи, приступаю до поясненя въ загальнѣ мнѣній, якій лишь далися чути.

„Предметъ Олесѣ плохій до оперы.“ Чи тому, що Олесѣ не выстукала въ особѣ княгинѣ, королевы або царидѣ? Побачимо! Драматичный интресъ лежить въ представленю выдатной людекой судьбы, котра нашу симпатію возбудиетъ въ силѣ. Всѣ люде на свѣтѣ съ одинакимъ ваваломъ „убыгаются о свое счастье“. Чимъ болше, кажеся, выдатнѣйша есть цѣль счастья, тымъ болшій интресъ

збуджае. Выдатнѣйша? Се дуже релятивне.

Наколи князь, король случаетъ нещастя на чужинѣ увязанный въ вязницѣ утѣкъ и до отчины вертае, щобы свѣй питомый престоль, корону наравъ здобути. — то есть се цѣль велика и значна. Но наколи бѣднѣйшій ремѣсничій челядникъ хотачи на чужинѣ добротисися зъ чужины вертае и свою батьковѣску маленьку хатчину застае въ чужихъ рукахъ и также ви здобути старается, — то въ очахъ богатого се мала цѣль, але у того бѣдного такъ само велика, якъ корона у короля.

Тожъ при драматичномъ представленю не ходитъ о величину, а значенье, вартѣсть предмета пѣсля звычайного понятя свѣта, но ходитъ о то, чи предметъ въ очахъ драматичной особы має вартѣсть и вагу. Щастье — цѣль звычайной дѣтчаны въ своѣмъ родѣ не есть три-вѣльнѣйшю отъ щастя — цѣль королевы, а щаслива удача якогъ театрального темату не залежитъ отъ самого театру, но отъ зручного его переведеня. Каждый интресъ драматичной особы стаетея интресомъ зрѣтеля, если поетъ зумѣеъ возбуди для него симпатію. При выборѣ темы для драмату для нашихъ часѣвъ не можна нѣякого певнѣйшого правила поставити, якъ слѣдующе: „Всѣ драматичнѣ дѣйства, наколи при нихъ нѣ подумати нѣ чувствовати не можна, що и мы въ такихъ обставинахъ, въ такѣмъ положеню, въ такѣмъ случаю мусѣлибы въ такую саму зарпу попасти, такъ само дѣяти, тѣ самі утѣхити, терпѣня отчувати, — такій драматичный дѣйства не возбудятъ въ насъ нѣякого правдивого интресу.“

Для мене выстарчила одѣнка самой публики въ часѣ представленя. Еи заинтересованье дало менѣ достаточну поруку, що пред-

метъ драмату „Олесѣ“ не есть однимъ зъ послѣднихъ. Лише чи переведенье удалося, — то инше пытанье, котре змѣнити, улѣпшити, поправити буде можна.

Поясненье сего мнѣнія дотычить зарѣвно и иншого, а именно: „либрето слабеньке“. На выконченье поясненя ще и сего мнѣнія, наведу не мои слова, но текстъ зъ науки о оперѣ (Reichard). „Es giebt günstige und ungünstige dramatische Vorstellungen. Lassen sich nicht die meisten durch Thatsachen als falsch oder zu beschränkt, zu einseitig wiederlegen? O ja! Armi-de, die beiden Iphigenien von Gluck, kommen trotz ihrer Zauber und Götterstoffe immer noch zuweilen zur Ausführung, ziehen wo nicht das grosse Publicum, doch den gelehrten Theil desselben an. Die Zauberflöte und Don Juan von Mozart, der Freischütz von K. M. Weber, Robert der Teufel von Meyerbeer, wie seine übrigen Opern, Tannhäuser und Lohegrin von Wagner füllen noch heute die Häuser trotz Zauber- und Augenspectacel; desgleichen Jüdin von Halevy trotz des abscheulichen und widerwärtigen Subjekts, der Postillon von Longjumeau trotz seines unsittlichen Inhalts, und so wären noch viele Dramen und Opern zu nennen, deren Stoffe die Probe nicht aushalten. Man denke sich die genannten Opern ohne Musik aufgeführt. Es ist sehr zu bezweifeln, ob auch nur eine einzige davon sich auf der Bühne erhalten oder gar einen Erfolg gewinnen würde. Jene Opern ziehen also nicht durch ihre Texte an sich, sondern durch den theatralischen Prunk und Pompe an, durch glänzende Spielpartie, vor allem aber durch ihre Musik. Ist es da mit kleinen Opern und einfach natürlichen Handlungen auf Erfolg zu rechnen? Ja! Als Antwort nenne ich: Offenbach seine „Verlobung bei der Laterne“. Diese einfache

сертами го́знемі, котрі дальше прирѣкає „Niedziela“? Якъ погодитися съ моральнымъ выхо- ваньемъ и убагородненемъ народа той „кон- центъ“, що сама редакція „Niedziela“ въ самій члѣбной, програмовой статіи не могла обійтися безъ грубого, — якъ каже наше „Слово“, — „перекрученія факту“, пишучи, що „редакція упростила „Macierz polska“, щобъ зволюла пи- сьмо наше ввати підъ свою опѣку“, коли мѣжъ тымъ весь свѣтъ знає, що „Niedziela“ єсть органомъ той „Macierzy“, що редакція не про- сила ви до опѣкованя, але противно, сама вѣ- стала нанята за грошѣ до редагованя письма! Таки — кажучи лагѣдно — нещирости мы ще не стрѣчали нѣколи и подивляемо цивиль- ну отвѣгу редакціи, котра може такъ наивно заповѣнвати всѣмъ и вся, що ось то мы — авѣсмъ неважливый органъ, а тѣлько въ до- брой волѣ упростили „Macierz“ приняти насъ „въ опѣку“.

Побѣчь того одного „конценту“ стоить гѣдно и другій подобный. „Niedziela“ твердить, що „у насъ кождый мешканецъ краю, чи днѣ панѣ, чи селянинъ або ремѣсникъ, має одна- кове право брати участь въ заряджуваню чи то громадою, чи повѣтомъ, чи соймамъ або радою державною; отжежъ „Niedziela“ поучати буде“ и т. д. Попередъ всего мы радимо „Niedziela“, щобъ сама ще богато гдѣчого „поучи- лася“, бо въ еи повѣшого реченя видно, що о нашій ординаціи выборчѣй она не має нѣякого понятя. Просте прочитанье той ординаціи выборчої переконалобы редак- цію, що о одинаковыхъ правахъ выборчихъ для всѣхъ у насъ и бесѣды нема, божь пре- дѣ права выборчіи привязані у насъ до ма- етку и степенуются разомъ съ его варостомъ. Чи своимъ пустымъ балаканьемъ „Niedziela“ не може абаламутити нарѣдъ, вбудити въ нѣмъ невдоволенье а навѣтъ довести до явныхъ ро- зурхѣвъ та неспокоѣвъ, коли н. пр. по нашихъ селахъ халупники та комирники або по мѣ- стахъ зарѣбники, прочитавши еи и намотавши собѣ на вусъ, почнуть допоминалися, щобъ имъ дозволено голосувати порѣвно съ найвы- ше оподатковаными? Намъ адавсь, що колибъ яка руска газета выступила съ такимъ толко- ваньемъ нашей ординаціи выборчої, то певно дѣткнулисьбы еи прокураторскіи ножкичи.

Але якажъ съ тымъ всѣмъ єсть програма „Niedziela“? Доси она обѣщувала лишь то, що дає кожда звичайна газета. Гдѣжъ єсть та А- мерика, котру она перша хоче открыти? А ось гдѣ она! „Не будемо нѣкому пѣдхлѣ- бляти и нѣ догану давати, але отверто и широ (?) заохочувати и помагати до згоды и єднѣности мѣжъ всѣми дѣтьми „świętej pa- szej matki Ojczyzny“. Бо земля наша гарна, велика и богата (мимоволѣ нагадуются намъ ти стародавній чолѣбники, що тыми словами упрощували собѣ въ-за моря Варягѣвъ на кня- вѣвъ), — то кобы тѣлько згода и „harmonia proleczna“ — а вся прочая приложатся. Чи такий спосѣбъ поступованя, „нѣ вимный, нѣ горачій“ придасться до чого небудь, сего мы не знаємо. Жаль тѣлько, що редакція „Niedziela“ сама варазъ въ слѣдуючѣй хвили, о двѣ стрѣчки низше, забуває о тѣмъ, що обѣщала

„нѣкому не пѣдхлѣбляти“ — и пѣдхлѣбляе своимъ спѣдванымъ читателямъ, называючи ихъ „kochani bracia“, вовѣсмъ нѣ въ пять нѣ въ девять, и въ дальшихъ статяхъ, обливаючи ихъ ажъ до пересыту, „аки влѣемъ благово- нымъ“ пѣдхлѣбнымъ словами въ родѣ „mili czytelnicy“ и „czytelnicy mili“. Що доганы не дає нѣкому, се певна рѣчь, але за то курить дымъ кадилый зарядови „Kółek rolniczych“ та „Towarzystwa gospodarskiego“. А о селянахъ, то въ великой любви прямо и широ каже (стор. 5), що у нихъ „oleju nie wiele w głowie“, коли покивуютъ головами, гадають собѣ: „Co też w tem jest, że ci panowie tak się do chłopów biorą i chcą ich uczyć... Chyba coś w tem jest!“ Бо то бачите, — толкує редакція — цѣлый нарѣдъ, то нѣбы одинъ чолѣвѣкъ; паны, урядники и вчені — то голо- ва; а руки и ноги, то простый людъ. Отожь коли рука або нога болятъ, то чи голова того не чув, га? Отожь глаголю вамъ, що чув и хоче лѣчити той бѣль. „Тѣлько не треба пѣдо- арѣвати нѣкого“, але зажмуривши очи, датися провадити, не пытаючи куды и до якої цѣли!

Крѣмъ того всего „влекъ благовоного“ об- ѣщанъ „Niedziela“ такожъ вѣдомости въ „ziem polskich“ и варазъ въ першѣмъ числѣ подає подѣ тою рубрикою три вѣсточки: одну въ Познаня, другу въ Варшавского, а третю — ѣтки бы вы гадали? — ото въ Угорщину! Ѡтъ коли то Угорщина сталася землею поль- скою, — о тѣмъ новѣмъ ѣткрытѣ географи- чномъ редакція „Niedziela“ не была ласкава по- информувати ближе заѣкваленыи свѣтъ на- уковий...

Мы не будемо дальше переглядати вмѣ- сту першого числа той цѣкавой газетки. Зга- даємо тѣлько о дуже цѣкавой (и по другихъ часописяхъ польскихъ яко взорѣцъ перепечата- нѣй статейцѣ „Egzekucya podatków stałych“, въ котрой сѣ великимъ признаньемъ пѣдноситя, що „министерство розпорядило, щобъ ѣтъ за- лягаючихъ податкѣвъ въ квѣтъ до 5 вр. брати на кварталъ екзекутного не бѣльше якъ 10 кр. (т. е. лишь по 8%). „Отожь бачите, — додає редакція ѣтъ себе, — що се полегкѣсть невелика и що найлѣпше на неи не спуска- тия и сплачувати податки въ своѣмъ ча- сѣ.“ Нѣчого скавати, — дуже мудра наука, дуже практичный лѣкъ на бѣду селянскую. Бажаючи редакціи „Niedziela“ якъ найлѣпшихъ успѣхѣвъ на тѣмъ поли, мы закончимо свою бесѣду ще однимъ цитатомъ въ „Niedziela“ (стор. 10): „Sieczka nie potrzebuje być drobna, lecz 2—3 cale długa“. Въ „Niedziela“ она пѣсла нашего дослѣду ще навѣтъ о волосочѣкъ довшя!

ПЕРЕГЛЯДЪ ПОЛИТИЧНЫЙ.

Австрійско-Угорска Монархія.

(Послѣ до рады державной дрѣ Томащуку) державъ передъ кѣлькома днями въ Празѣ ѣтчить „Про индивидуализмъ въ державѣ и въ жи- тѣ культурный“ зъ котрого дохѣдъ назначе- ный бувъ въ користъ товариства писателѣвъ „Concordia“. Въ ѣтчитѣ, котрого слухала дуже численна публика, доказувать дрѣ Томащукъ, що

конституционализмъ єсть результатомъ историч- но ще не скѣченного розвѣтя. Теперѣшна доба має бути якъ ѣтъ говоривъ хвилею найтяжшѣй пробы, позаякъ теперѣ маємо имено показати, чи духъ конституционализма має домытъ силы перемогчи надъжутье его формъ. — Куда змѣ- ряли рефлексіи проф. Томащука, не потрібуемо и говорити а политична тенденція его рѣчи була причиною, що слухачѣи обсыпали бесѣдника грѣм- кими оплесками. Вечеромъ устроено для преле- гента бенкетъ, на котромъ пѣднѣшено политичній тоасти. Зъ помежи нихъ замѣтній особливо то- асть дрѣ Шмайкала, котрый доказувать потребу политичной абстиненціи и пѣдѣлу Чехъ. Проо. Шмайкала пѣднѣсь заслуги Томащука для Нѣм- цѣвъ яко причинишогоси до заснованя нѣмецкого университету въ Черѣвѣцяхъ и яко основателя и пѣровѣдника клубу ополученої лѣвицѣ. — Чи такии сирозованье про ѣтчить дра Томащука и бенкетъ въ его честь намъ мимоволѣ прѣйшло на думку, кѣлько то Русинѣвъ крѣмъ него забуло про свое походженье а пѣшло здобувати заслуги выслугуючи чужимъ богамъ.

(Становище высшѣи палаты угорской), яке она заняла супротивъ правительства, ѣткнувши проектъ закона о супружествѣхъ межѣ христия- нами и жидами, вразило дуже несприятно угорскій правительственный кружокъ и выкликало загальну сензацию. Даючи выразъ овому цереконаню въ справѣ, дотыкающей одного зъ найважнѣйшихъ питанъ угорской оусѣбности, зробила угорска палата панѣвъ лишь ужитокъ зъ прислугуючого еи права и се признавъ навѣтъ самъ Тисса въ палатѣ посѣловъ, коли тамъ прѣйшло на порядокъ дневный пунктъ высшѣи палаты въ справѣ мѣ- шаныхъ супружествъ. Палата высша держалася однакожь ѣтъ часу угоды съ Долитавією зовѣтъ пасивно и заявляла такъ мало вилыву на зако- нодавчій працѣ парламенту, що еи загально игно- ровано. Воѣ предложена приходила вправѣ пѣдѣ обряды высшѣи палаты, она однакожь прѣймала ихъ безъ всякихъ трудностей и нѣкто не подум- мавъ о тѣмъ, чтобы яке предложенье могло стрѣ- нути ся тамъ съ перешкою. Правительство зъ своєї стороны не чолалося зовѣтъ съ высшѣю палатою и съ тымъ ему, розумѣся, було дуже выгѣдно. Коли ѣтже теперѣ высша палата ѣткну- ла предложенье правительства, ухвалене вже палатою посѣловъ, почувалося правительство въ дуже прикрѣмъ положеню и зачало роздумувати надъ реформою палаты панѣвъ. Справа реформы займаєа вже ѣтъ давна умы людей, кермующихъ кораблемъ угорской державы, дотеперѣ однакожь не було наглої потреби переводити въ дѣло за- думану реформу и она ѣткладалася зъ року на рокъ. Чи впрѣчѣмъ задумана реформа зѣвнѣтъ ситуацию въ користъ правительства — се ще пы- танье. Найспѣльнѣйшимъ факторомъ въ теперѣ- шномъ складѣ высшѣи палаты угорской парла- менту єсть высше духовенство католицке, котре въ пытаняхъ аналогичныхъ справѣ мѣшаныхъ супружествъ иде все солидарно за указамы рим- ской курии и репрезентує элементъ разъ excellen- се консервативный. Реформою высшѣи палаты за- мѣряє вправѣ правительство ослабити сей эле- ментъ черезъ то, що зъ высшѣи палаты булѣбы выелиманованъ всѣ епископы in partibus infide- lium засѣдаючи тамъ теперѣ въ числѣ 23 совер- шенно, однакожь вилыву духовенства не буде могло правительство знитити, бо и пѣсля рефор- мы будутъ въ палатѣ репрезентанты епископату. Коли однакожь зъ одной стороны усуне пра- вительство часть епископѣвъ, то зъ другой стороны не будутъ мали наслѣдкомъ реформы мѣсца въ палатѣ панѣвъ жупаны, котры яко урядники за- всѣгды шли рука въ руку съ правительствомъ, а крѣмъ того ѣтнадуть правительству голоса ли- беральныхъ высококородженыхъ а бѣдныхъ баро- нѣвъ и графѣвъ, що складалися на поступовый элементъ угорской высшѣи палаты. — Чтобы за- безпечити собѣ овободу дѣланя на будущность, мусѣлобы правительство совершенно усунути пер-

шу палату; но хочъ гадку такъ пѣдають ему вже гдѣякы органы печати, якъ пр. „Pester Lloyd“, то годѣ вѣрити въ возможность переведеня такого тельства, що числится съ исторією.

(Перше засѣданье хорватского сойма), на котромъ явився въ товариствѣ высшѣи нарѣчно денгѣи новоименованый банъ, открывъ преле- гнѣю пригѣдъ ѣтъ часу ѣтrochenя сойма. Въ часѣ читаня королевского рескрипту, ѣтносчогоси до именованя бана, зажадало сторонничество Старе- вича предложена присяга бана, котру гр. Кюнь зложивъ цѣсаревя. Президентъ заявивъ, що въ актахъ не находится нѣчого въ тѣмъ предметѣ, на що Старевичане отаралио выкликати скан- далъ и кричали, що нарѣдъ хоче знати, якъ банъ присягавъ, а коли президентъ призванъ ихъ до порядку, заявили, що не хочуть слухати рескрип- ту и сидѣли черезъ часъ читаня его, коли воѣ прочѣ слухали его стоячи. — Въ имени неза- висимого народного сторонничества поставивъ Во- новичъ вносенье, чтобы соймъ выбралъ комисію зъ 11 членѣвъ для прослѣдженя, о скѣлько черезъ именованье королевского комисаря нарушено за- конъ урядовый. Соймъ узнавъ наглость сего вно- сени. — Банъ Кюнь-Гедерваря, подкавуавши за депутацию, заявивъ, що знає, яку тяжку задачу прѣймає съ достоинствомъ бана Хорватіи и пѣд- носить, що до сего спонукала его вѣрность мо- нарѣ, почутье ненарушимої опѣбности коро- лѣвствъ, сполученыхъ пѣдѣ короною ов. Стевана и банжане удержаня трезвального и мирного до- брѣбы Хорватіи и Славоніи. Въ своѣмъ дѣланю буде банъ опиратся на основѣмъ законѣ, норма- ючѣмъ правноподлитичне становище оныхъ краѣвъ. Банъ заявивъ дальше, що буде переводитъ за- конъ по его духови, бо се лишь може забезпе- чити здоровый розвѣй национального, духового и матеріального жита королевствъ. — Чого самъ не буду мѣтъ перевести, се переведе ѣтѣльно у- горске правительство“, говоривъ банъ, гдѣдуи натискъ на ѣтнешење до Угорщину. — Бесѣда програмова бана мала зробити загаломъ добре враженье въ соймѣ; именожь прѣймала его при- хильно партія национальна, котра годится съ по- глядами и идеями, высказанными баномъ. Въ тѣмъ дусѣ ѣтзываєся „Agrarier Ztg.“. — Незадоволеный зъ бесѣды бана „Pozor“ закладає еи, що пере- повнена фразами.

(Рада мѣска въ Триестѣ) ѣткнула петицію оловенского товариства „Jedinstvo“, котра жадала основаня шкѣлы народныхъ въ Триестѣ. Причи- ною ѣткниеня було се, що петиція была написана по оловенски. Набергой и Надписекъ говорили за петицію, заповѣдаючи ѣткниеня до высшѣи инстанціи. Представитель правительства оов. Ри- нальднѣй заявивъ при той случайности, що ѣтк- нене подана нашоаного въ краєвѣмъ языцѣ єсть несправедливѣе и правительство застерѣгає собѣ дальшій кроки. Набергой, коли выходявъ зъ засѣ- даня, витала публика окликами.

ЗАГРАНИЦЯ.

Римъ чи Каносса? Чи нѣмецкій цѣсаръ, найвысшій предѣставитель лютеранизма и его вѣр- ный дорадникъ желѣзный князь пѣйдуть до Ка- носсы, се покаже ближайша будущность; то од- накожь певно, що нѣмецкому престолонаслѣднѣ- кови було суждено пригланутися зъ близька, якъ тамъ выгядає въ нанѣшней Каносѣ. Коли роз- важимо весь церемоніаль, съ якимъ бувъ прѣй- маный нѣмецкій князь въ Ватиканѣ, то нѣтъ не можемо заперечити, що католицка церковь и еи найвысшій предѣставитель св. отецъ ѣтнеси знач- ну побѣду надъ могучимъ владѣльцемъ нѣмецкой державы а тымъ самымъ и надъ цѣлымъ протес- тантскимъ свѣтомъ. Нѣмецкій газеты отараютю вправѣ о скѣлько могутъ ослабити ою побѣду доказуючи, що все то єсть лишь дѣломъ куртуа- зіи; фактъ однакожь позѣстане фактомъ. Трудно нѣтъ вже доказувати, що Нѣмецкая зовѣтъ ка- питулювала передъ папою, бо о чѣмъ розговору- вавъ нѣмецкій престолонаслѣдникъ съ папою, того нѣкто доси не знає и не знаетъ, чи скоро о тѣмъ по- чуюмо, але зѣстаємо факты съ собою и порѣвнѣймо ихъ а тогда побачимо, якъ великою єсть побѣда головы католицкой церкви и о скѣлько справе- дливѣи суть на нынѣ догды о капитуляціи Нѣ- мѣчаныи передъ папою. Нѣмецкій князь, побѣр- никъ протестантизму и побѣдитель защитника ка- толицкой церкви, ѣде въ гостиану до нѣчного го- рода а рѣвночасно повѣдомляє такожъ и папу о своихъ ѣтвѣднѣнахъ. Ѡнъ годится на воѣ условія предложеныи ему головою католицкой церкви. Для паны не существуете нѣмецке цѣсарство, а во- лѣ его не прѣймає короны зъ рукъ паны а вѣзъ еи прямо „vom Tische des Herrn“. Тому и нѣмецкій престолонаслѣдникъ не єсть для него наслѣднѣ- комъ нѣмецкой цѣсарской короны а просто лишь королевичъ прусскій и той, що найбѣльше причи- нився до воскресеня нѣмецкого цѣсарства, мусѣтъ покоритися и почути, что ему сего права ѣтказу- ютъ. Се не малозначна рѣчь. Коли нѣкто въ цѣ- лѣй Европѣ не поважился ѣтказати ему сего пра- ва, одинъ наша римскій явно и смѣло протестує противъ сего. Трудно повати, для чого пана упи- кавъ хочѣбы якои небудь згадка о нѣмецкомъ цѣсарствѣ. Левъ XIII уважає все се себе вѣз- немъ въ Ватиканѣ и се має бути причиною, що ѣтъ и нѣчого чути не хоче о нѣмецкой державѣ; але въ якої звязи стоить ся послѣдана съ его вѣзницю, на дармо лѣмивбы кто собѣ голову. Але не досить на сѣмъ. Нѣмецкій престолонаслѣдникъ не смѣтъ бувъ не тѣлько въ Ватиканѣ, але и по- за нимъ чимъ небудь нагадати панѣ нѣмецке цѣ- сарство. До Ватикану ѣхавъ ѣтъ не двѣрской каретою, але простымъ нанатымъ возомъ якъ бы

Dorfgeschichte, ohne allen äussern scenischen Wechsel ohne allen theatralischen Prunk und dazu auch noch mit einem für unsere Ohren ganz kargen mageren Orchester hat diesem Komponisten den Weg auf alle Bühnen gebahnt.“

„Опера має говореній мѣсца.“ — Цѣлкомъ справедливо. Сего уживавъ Моцартъ въ своихъ перворядныхъ операхъ, Веберъ, французскій композиторы, и другіи. Яке жѣ оправданье? Убрати все въ музыку, треба богато уживати речитативѣвъ, котры русскимъ акторамъ и ак- торкамъ десять разъ тяжше спѣвати, якъ всѣ арии, дуєты и т. п. По друге, коли въ оперѣ богато єсть напружающей музыки, тогды пси- хологично оправдане, наколи гдѣякы мѣсца пере- ходять въ чисту бесѣду безъ музыки, а то щобъ ухо и умъ слухателѣвъ мали хвилеку ѣтпочинку до ѣтсвѣженя своєї уваги. „Проло- мови“ се помѣшало такъ, що волевѣвъ „Олесю“ звати мѣлодрамою, нѣжь оперою.

„Не видимо одной великой гадки музи- кальной въ оперѣ.“ — Наколи опера має лишь три акты, першій прямѣромъ малює веселѣть, другій затревожене замѣтанье, третій смерть, а єи три ситуаціи однаковои натуры бути не можуть; дальше, наколи въ актахъ выступа- ютъ характеры чорный, ясны, мѣшаніи, и собою становять дальшій ѣтвѣтній ситуаціи —, то не- возможно, чтобы цѣла опера могла творити одну велику гадку музыкальну, додаючи до сего, що музыка має и повинна бути мальви- ломъ всего. Ѡтсылаю до партитуръ Вагнера, тамъ побачити и переконатися, якъ ѣтъ, той музыкальній маляръ нови еры, неустанно гонитъ за выраженьемъ чувства музыкаю. Тамъ доверва годѣ допытатися довшою а не

то одной великой музыкальной гадки и на сѣмъ то спочиває той ѣвѣвъ, що мѣлодрамы въ „Олеси“ вповнѣ сподобалися.

„Такъ богато рѣзнородныхъ темъ (а вла- стиво мѣлодій) въ оперѣ „Олеси.“ — Наколи музыка єсть и повинна бути мальвилломъ, и вѣрно кожду ситуацію, чувства, и характеръ въ ѣсѣбно малювати, то инакше бути и не мо- же, хѣба що арии, дуєты... перестануть бути ними, а стануть фантазіями безъ кѣндя, сере- дини та початку. Ария Моцарта: „Ach nur ein mal im Leben“ (Tutus), где ситуація досыть од- ностайна, має ажъ пять рѣжныхъ ѣтвѣтнихъ гадокъ (темъ мѣлодій). Не забуваймо, що въ оперѣ арии характеристичны — то не арии чѣсти инструментальны. „Mozart“ — признають ученіи гармонисти — „war der gelehrteste und populärste Opernkomponist“, а однакъ у него нема нѣчо „gelehrteste“ нѣ „trivialste“, у него яко маляръ все на своѣмъ мѣсци психологично єсть оправдане. Пригадує, кого се дотыкає, що саміи часто найтривѣльнѣйшій мѣлодїи въ операхъ бѣльше подобалися, якъ вся высоко- парна музыка. Неарозумѣные сен рѣчи дало повѣдъ до сказаня „чуємо пѣснь за пѣсенею“.

„Богато вмѣвъ въ тактѣ и темпѣ.“ — Лысенко, где ему того треба („Бють пороги“) инакше такожъ не робить. Музыка єсть тонами убарвлена бесѣда, деклямація музыкальна. А чи декляматоръ въ бесѣдѣ не порыває разъ борше, а разъ поволѣйше? Такъ само робить и малююча музыка.

„Оркестра погдѣкуды притемнѣєе голосоє спѣвака.“ — Поминувши, що въ оперѣ иде оркестра съ голосами въ парѣ, а мы хочемо разъ красоту голосоу, а разъ красоту оркестры

почути — и вже тому „не може оркестра въ оперѣ всюды такъ спокѣино, якъ човѣтъ по тихѣй водѣ плавати“, — то не оркестра въ „Олеси“ але неѣповѣдно до ви силъ за надто слабо ѣтбедженій голосоє спѣвній були сему винній. Впрѣчѣмъ, кто бувъ въ оперѣ Скарбака або где инде, той досвѣдчавъ, кѣлько слѣвъ въ оперы по предѣставленю можна до дому прине- сти? На се єсть либретто, а кому на тѣмъ за- лежить, най напередъ познакомитя съ словами.

„Красна, штучна музыка въ Олеси въ двохъ першихъ актахъ, лише въ послѣднѣмъ надто (decreasing) упадає.“ — Чому композитѣр сего не вѣзъвъ на увагу? Инакше рѣчь маєся. Бѣтъ и тамъ сила музыки сильна и ѣт- повѣдна, але въ послѣднѣмъ актѣ грачѣ всѣхъ деревняныхъ и бляшаныхъ инструментѣвъ (то значить три части оркестры) по причинѣ дра- жливѣи ситуаціи на сценѣ задивилися на сѣну, згубилися и замѣкли; и то щастье, що це на тѣлько мали роауму, що не порывалися на ново роля имити, бо булѣбы весь актъ до крайного зломали. Саміи одніи смычковыи удержались. Тому пропала вся сила, вся красота мѣлодрамъ, на котры я наибѣльше працѣ ло- живъ, а мимо того, якъ зауважує рецензентъ „Дѣла“, „мѣлодрамы въ повнѣ удалася“ и „становять у насъ новѣстѣ“ — хотъ не досмо- тривъ, що три части оркестры замѣкли.

(Конецъ буде.)

П. Бажанскій.

звычайны якій подорожний а его вѣзникъ и вся дружина мусѣли посприяти собѣ прускій кокарды. Але ще що больше. Въ Римѣ розказують собѣ, що король Гумбертъ доперва теперь выѣде до Берлина; онъ вже давно хотѣвъ те вчинити але нѣмцѣй престонональничъ випередивъ его своими отвѣдами. Шожь могло стояти давнѣйше на перешкодѣ италіянскому королеви? Для чогожь онъ теперь доперва готовъ ѣхати до Берлина? Се пытана труднй вправдѣ до розвазана а мимо того находимо найбѣншу отповѣдь на нихъ въ отвѣданахъ нѣмецкого князя въ Ватиканѣ. Они видко знали тяжкій камѣнь зъ серця и королеви Гумбертови. Якъ отже зъ зложеныхъ фактовъ видко подорожъ нѣмецкого престонональничка не мала передовѣмъ на оцѣ лишь отвѣданы италіянського короля; ходило тутъ ще о що иншого, именно о и римску курію и тому то вже въ самѣмъ початку, якъ лишь рознеслася вѣсть о подорожѣ нѣмецкого князя до Риму, поїшла поголоха, що подорожъ має передовѣмъ на оцѣ Ватиканъ. Якъ показуе дальше — розумѣся о скѣлко зъ дотеперншихъ вѣстей можна судити — отвѣданы въ Ватиканѣ були на руку и италіянскому правительству. О скѣлко дотеперншій догадки робленй на основѣ отбувшихъ фактовъ суть справедливы, покажеся въ короткомъ часѣ, се однакъ певна рѣчь, що справы мѣжъ нѣмцѣмъ и правительствомъ а римскою курією пойдуть иншою дорогою якъ шили до теперь. Уже теперь пише „Moniteur de Rome“: *Отвѣданы будучого владѣльца однои зъ найсилнѣйшихъ державъ у представителя найбільшой моральной силы въ свѣтъ суть глубокимъ поклономъ принесенымъ папству и надѣєю на религійный миръ для Европы.* Що до самой Италіи, то зновъ каже загана газета: *мѣстъ мѣжъ Квириналомъ а Ватиканомъ ще не поставлений. Найцѣкавѣйшій и богдѣи не найвѣрѣйшій поглядъ „Mon. de R.“ на отвѣданы въ Ватиканѣ есть однакъ слѣдующій. Розказують, каже загана газета, що подорожъ по Европѣ есть лишь поверховнымъ проявомъ и выцѣмъ союза всѣхъ европейскыхъ монарховъ противъ завлѣтой демократіи.* Союзъ довершеного великимъ мужемъ стану. Въ союзѣ сѣмъ назначено папству почесне мѣсце. Слова ой „Moniteur“ a de Rome“ звернула увагу всѣхъ на себе и стали предметомъ рѣжныхъ толковъ. И дѣйстно, коли праглянемося якъ по всѣхъ майже европейскихъ державахъ консервативный элементъ починае выступати, якъ правительства починають шукати прибищаща у шляхты, а всякій демократичный элементъ всякими способами стараются втихомирити, — то не може добачати, що реакція поступае чимъ разъ сибѣйшимъ крокомъ напередъ. Не догавало ѣй лишь — особливо въ Нѣмечьянѣ — одногого вѣрно-консервативного элементу, якій збергаеся часто въ католической церкви. Треба було и его ще пызкати, хочбы то и скѣлко коштувало и довести дѣло до конца.

Франція. Денеша бюра Райтера доносить зъ Гонконга, що французске войска зайняло вѣншій фортъ въ Сонгай. Французы отратили при томъ 19 офицеровъ и 200 рядовыхъ. Страты неприятеля мають бути далеко большы. До битвы выступило было 4 тысячѣ Французовъ а 3 тысячѣ стояло въ резервѣ. Французы такъ обставили цитаделю, що она до слыхъ поръ певно уже есть въ ихъ рукахъ. Головна битва отбулася 17 с. м. Курбетъ зобравъ именованный великимъ офицеромъ почестной легіи.

Англія. Убиція Керя О' Донеля збѣтавъ засуджений на кару смерти и вскорѣ потому отраченный. За отраченымъ вступалия Сполученй Державы и жадали, чтобы правительство здержалося съ сповненемъ засуду, поки не докажеся, що онъ не есть американскимъ подданымъ. Англіиске правительство не хотѣло однакъ на се згодатися и приказало убійцю стратити. Се выкликало дуже велике огорченне середъ Ирландцѣв. — Въ Англіи все ще кишатъ якъ въ котлѣ. Страчене О'Донеля не добре вылынуло на вже й такъ подражненыхъ Ирландцѣв. До „Pall Mall Gaz.“ доносить зъ Ньюорка, що зъ оттамъ вышло скѣлко членовъ т. зв. „необѣднимыхъ“ въ той цѣли, чтобы въ Гаварденѣ убити Гладстона. Въ той цѣли выслано до Гаварденѣ отдѣлъ полиціи и заряджено тамъ средотва осторожности. Вѣчерній газеты знову зъ 18 с. м. приносили були вѣсть, що власти городскій въ Лондонѣ достали грозный письма, въ котрыхъ сказано, що лондонскій мѣстъ и влзница Ньюгетъ будутъ высажены дымомъ въ воздухъ. — „Standard“ доносить, що англійске правительство постановило выслати до Египту скѣлка полковъ войска, чтобы своимъ способомъ збѣлшати тамъ англійскы силы, позаякъ по выходѣ египетского войска подъ Вакеръ-нашою до Судану показалася потреба удержати въ Египтѣ таку силу, яка была постановлена при концѣ послѣдней войны.

НОВИНКИ.

— Торжество въ память Ив. Федорова. Триста лѣтъ тому минуло, якъ померъ во Львовѣ чоловікъ, котрый цѣле свое жытье, свою долю посвятивъ бувъ ледви що выпаденой штудіи друкарской и добру своихъ ближнихъ. И память его не загинула, влзний потомки згадали ширымъ сердцемъ великого сподвижника штудии друкарской воюды, где лишь его повна посвященя дѣяльність змогла проникнути. Передовѣсти же торжественно святкувавъ Львовъ память сего великого чоловіка, котрый не лишь що тутъ проживавъ и заложивъ першу друкарню, але котрого илгбійи мощи въ

сѣмъ городѣ опочили. Торжества въ память первочепчатника Ив. Федорова святкувалися въ двухъ дняхъ. Першого дня, т. е. 16 л. с. м. въ недѣлю святкувало память великого цивилизатора львовско товариство друкарске „Огниско“ памятковымъ доранкомъ. О 12 год. въ полудне збралася численна публика въ хорошей сали рукодѣлничого товариства „Гвезда“ а предсѣдатель „Огниско“ п. Вартыньскій горячими словами привитавъ зображенъ и подякувавъ за сердечну участь. По нѣмъ забравъ голосъ запрошеный проф. Ан. Вахнянинъ, и рускою мовою въ дошбѣй бесѣдѣ представивъ цѣле жытье и дѣяльність Ив. Федорова и поднѣсь его заслуги для штудии друкарской въ загалѣ а въ особенности для ширеня сеи штудии на Руси. Бесѣду ою приняла публика съ великимъ вдоволенемъ и грѣмкими оплесками подякувала бесѣдничкови. По п. Вахнянинѣ промовивъ типографъ Ш. Беднарскій. Бесѣда его будабы зробила дуже добре враженне, колибъ не була перепѣтана шляхетско-панскими идеалами и непотрѣбнымъ вилѣтуванемъ шашы и католицизму. Дальше наступила музика и сѣввы. Особливо подобалася сѣввъ п. Иванцева, котрый отсѣивавъ колыка цѣлою рускою мовою, и гра на скрипцѣ п. Друкера. „Памятковый поранокъ“ закончивъ инсп. Барановскій промовивши въ имени школы и польской журналистики.

На другій день въ понедѣлокъ 17 с. м. отбулося въ православной церкви заупокойне богослуженне. Подчасъ цѣлого богослуженя державъ типографъ п. Гумецкій хорошей вѣнецъ съ широкими сино-жовтыми лентами.

О 7 годнѣ тогожь самого дня отбувся музикально-литературный вечеръ въ великой сали „Народного Дому“. Публика збралася була не дуже численно, але вечеръ выпавъ въ загалѣ хорошо. Вступну рѣчь выголосивъ п. Площанскій. Першу часть бесѣды посвятивъ п. П. розборомъ пытаны, чи папати одно с, чи два (со), въ другой представивъ жытье и дѣяльність Федорова — звернувъ увагу на те, що рѣвночасно святкують память Федорова и въ Россіи где зложили на его памятникъ вже 10.000 рублѣвъ. Позаякъ п. П. не есть ораторомъ, то и бесѣда его не зрѣбля великого враженя. За те дальшй части программы вынали дуже удачно. Сѣввы мужеского хору выконанй были съ всею точностю и повнымъ артизмомъ. Особливо дуже подобалася „Молитва Дервиза“ отсѣивана п. А. въ супроводѣ хора и фортепьяна. Дальше наступила декламация п. М. До сеи декламация позволили собѣ лишь тую примѣтку зробити, що поетъ и декламаторъ пошли оимъ разомъ въ парѣ. Декламация оя подобно якъ и гра на скрипцѣ ученика А. В. П. могли были безпечно остатися, а вечеръ бубвы стався артистичнымъ въ повномъ значеню сего слова. Пѣсля нашего погляду недосѣбля адепты омычка можуть шокъ-що продукуватися хибѣ въ роднйныхъ кружкахъ. Вечеръ закончивъ мужеской хоръ отсѣивавемъ „Вѣчерной пѣснѣ“ Бетовена. Въ часѣ вечера надѣйшло скѣлкайначитъ телеграмъ, именно зъ Вѣдны, зъ Коломый, зъ Черновецъ, зъ Варшавы и Петербурга.

— **Новй читальнй закладъ** закладаются въ Жидятычахъ коло Львова, заходома неутомимого о. Чернецкого, руско-польска читальня въ Мединичахъ подъ Дрогобычемъ, котрою займаеся мѣжъ иншими нотаръ п. Бачинскій (Русинъ) и въ Радвѣцяхъ на Буковинѣ, заходома тамошного господаря Герасимюка. Щастъ Боже!

— **Товариство „Рускихъ Дамъ“** поднесло красную гадку — устроювати литературно-музыкальнй вечеръ съ забавами и сполучити тымъ способомъ хорошо съ хосеннымъ. Досѣ отбулися вже два такй вечеры, а кто лишь на нихъ бубвъ, певно не пожалѣвъ часу и труда и — впрочѣмъ дуже незначного выдатку. На першомъ вечери мавъ отчитъ сов. о. Вас. Ильничій о „руской женщинѣ“, на другомъ п. Ан. Вахнянинъ „Гдецо зъ этнографіи Австральцѣвъ“. Оба отчиты мѣстили въ собѣ богато поучаючого, а при томъ были поданй въ способѣ цѣкавыи, а подекуда и забавный. По отчитѣ п. Вахнянина наступила гра на фортепьянѣ, въ котрой взяли участь шашны Ш. и И. и своимъ правдивымъ артизмомъ выклакали грѣмкій оплески. Опосля отдекламувала п. на Ч. дзвѣнкимъ голосомъ и съ всею точностю декламаторки поему Маркіана Шашкевича „Бандуристъ“, а чувствомъ, съ якимъ выголосувала слова нашего незабутаго поета, доказала, що не только глубоко поняла саму поему, але и перенялася чувствомъ самого поета. Наступила забава. Ажъ душа радувалася и сердцю отрадѣтише стало, коли мы побачили, якъ вѣдъ, старшй и молодшй, знакомй и незнакомй станули посередъ просторой салѣ „Народного Дому“ и утворили якъ бы одну велику родину. И подумали мы собѣ: Боже! якъ бы оно красше стало на нашой широкой Русіи, коли бы мы воюды и завсѣгды такъ ставали, якъ одна родина! Въ сали стало дуже оживлено и весело; молодѣжь увивалася по сали зъ одного конца на другій а старшй позасѣдали коло столѣвъ та частенько такы и отвѣдували буфетѣ. Алежь бо буфетъ гарно бубвъ заставленй! Не ма то, якъ коли женщины возмуться за благотворительне дѣло; они знаютъ добре, якій магнетъ притягае старого и до чого линне молодѣжь. Ви. панѣ П., О. и другій неутомимо и съ правдивымъ посвященемъ старалися при буфетѣ вдоволити гостей. Такъ середъ загалной радости и веселости силывавъ вечеръ, а добраный хоръ надававъ ему хорошими сѣввами ще большой рѣжнородности.

— **Загалный рѣчний Збѣръ товариства „Рускихъ Дамъ“** отбувся дня 4 (16) грудня. Выдѣль зъ минушого року здавъ зборони справу зъ своен дѣятельности якъ такожъ зъ доходѣвъ и розходѣвъ въ минушомъ роцѣ. Потѣмъ слѣдували выборы предсѣдательки, секретарки и выдѣлу. Предсѣда-

телькою выбрано п-ю А. Герозску а секретаркою ц. Павлину Леонтовичеву; до выдѣлу п-ѣ Полянску, Огоновску, Лытвинску, Площанску, Вахнянинску, Шараневичеву, Сивулякову, Леонтовичеву, Амилію, Заревичеву, Любовичеву, Лопатынску и Ницаеву. — Надѣямося що Ви. Публика руска, значюи благотворну цѣль сего товариства заинтересуеся такожъ короткою вѣдомостю про оборотъ грешный товариства въ минушомъ роцѣ. Капиталу зъ 1882 року было 1347 зр. 50 кр. Въ 1883 вылынуло до касы зъ дарѣвъ вкладокъ и пр. . . . 455 „ 49 „ Отсотки отъ книжокъ щадничихъ 138 „ 29 „

Разомъ:	1941 зр. 28 кр.
Выдатки въ р. 1883 выносили	300 „ 30 „

Позѣст. до роспоряд. въ книж. щадн. 1640 зр. 80 кр.

Зъ сумы выказаной на выдатки роздалося майже все межъ бѣднй учащюи дѣвчата, по найбільшой части сироты по священыхъ. — Въ концѣ товариство поручаеся Ви. Панямъ позальвовскимъ чтобы звалии своимъ численнымъ висуванемъ себе въ члены и по можности датками тое такъ потрібне для Русо товариства спомогати, чтобы мы были въ станѣ больше просьбы о запомоги уважлянати и тымъ причинятися до збудженя патриотизму и просвѣты межъ нашими дѣвчатами, хочячимъ образоватися а не маючимъ нѣкакихъ средствъ до того. — *Отъ Выдѣлу товариства „Рускихъ Дамъ“.*

— **Чи спронебреня, чи лишь неправильности** лучилоя въ бюрѣ рахунковомъ Выдѣлу красивого, котрого директоромъ есть п. Пѣрожинскій, — се дѣло ще не выиснене. П. Пѣрожинскій засуспендованый, а слѣдство поручивъ маршалокъ п. дру Смольцѣ и дру Верещанскому.

— **Австрійска прокуратуря** державна конфинуе всякй такй газетній статіи, въ котрыхъ поданога алярмующій вѣсти о близкой войнѣ съ Россією. Зъ того можна вносити, що о войнѣ такій въ близкой будучности нема бесѣды.

— **Впр. Іосифъ Сембратовичъ**, бубшій митрополитъ львовскій, мае бути именованный кардиналомъ. Тое само достоинство мае такожъ припасти бубшюму архіеп. варшавскому Фелинскому.

— **Семе засѣданне „Этнографично-статистичного Кружка“** отбулося въ недѣлю въ комнатѣ „Академичного Братства“. Членъ Антонъ Березинскій здававъ справу зъ краяного дѣла російского статистика Яноуса „О крестьянскихъ родѣлахъ и платежахъ въ Россіи.“ Отчитъ бубвъ дуже цѣкавыи и занявъ всѣхъ присутныхъ. Оуболя предсѣдатель Кружка п. Ярема закрьвъ засѣданя передъ свѣтаны, зываючи всѣхъ товаришѣвъ, чтобы подѣ часъ святѣ збирали народнй пѣсни, казки, а головно щедрѣвки. Кружокъ неунино працюе и здобувае собѣ чимъ-разъ ширше признание.

— **Иматрикуляция** въ львовскомъ университетѣ ново вписаныхъ слухателѣвъ отбулася во второкъ. Всѣхъ нововисаныхъ слухателѣвъ на сей курсъ есть 315; а именно: на выдѣлѣ теологичномъ 109, на правничомъ 177, на философичномъ 29.

— **Образъ „Собескій подѣ Въднемъ“** отвѣзъ Матейкоу въ супроводѣ скѣлкохъ краковскихъ панѣвъ до Риму. Пана принимавъ дня 20 л. с. м. Матейка съ товаришами на приватной аудіенціи, дякувавъ за образъ и одаривъ депутатѣвъ золотыми медалями.

— **Царевн Александрови III** лучився семи днями неприятный выпадокъ. Подчасъ ѣзды на ловы кони сползались и выкинули царя зъ саней. Царъ ударившій о дерево ушкодывъ собѣ руку.

(+) **Зъ Подгаецъ** пишуть до краковского „Czas-y“ (ч. 287 зъ 18 л. грудня с. р.): „Дрѣбну але пожадану могу вамъ переслати вѣдомость. Тому два роки було поставлене въ тутешной радѣ повѣтовой внесене ухвалити 300 зр. для одного ученика подгаецкого, умѣщенного въ интернатѣ оо. Змартвухвстанцѣвъ. Внесенне перейшло, але слабою большою голосѣвъ польскихъ надъ рускими. Въ роцъ потому гдеякй польскій радий думали, що не треба дражити Русинѣвъ тоу справоу и въ наслѣдокъ того стипендію отмовлено. Коли оо. Змартвухвстанцѣвъ мимо того полишили ученика въ интернатѣ на своемъ удержаню, то выдѣль повѣтовый уважався зневоленнымъ повернути передъ скѣлкома днями съ тымъ внесенемъ на засѣданю повной рады, на котрой показалася значна змѣна въ поглядахъ рускихъ священниковъ. Се яне, якъ звычайно, промовлявъ за ошадностю, — але по нихъ забравъ голосъ о. Дудыкевичъ и заявивъ, що веденне интернату черезъ оо. Змартвухвстанцѣвъ „годится съ его перевѣдченемъ религійнымъ и народнымъ“. Тои самои думки бубвъ о. Стеткевичъ, деканъ подгаецкій, священникъ загално поважаемый задля своен усердности о добро церкви и народу рускою. Супротивъ такъ поважныхъ голосѣвъ умовкла оппозиція селянъ и внесенне привернути стипендію перейшло майже (sic!) одноголосно. Здавалося менѣ, що фактъ той не повиненъ перейти неопостережено. Хвалне то на всякій случай свѣдѣство для интернату оо. Змартвухвстанцѣвъ, що потрафивъ за такъ короткій часъ, въ гдеякихъ бодай околицияхъ, побороти заплѣ упередженя противъ него и зыскати подпоору у рускихъ священниковъ, звѣстныхъ зъ своего католичского духа такъ добре, якъ зъ привязаности до своен народности. Знакъ то такожъ бажаный, що въ дѣлахъ, котры до недавна были такъ дражливй, згода межъ поляками и Русею не есть невозможно, кобы лишь обѣ стороны взяли дѣло подѣ розвагоу колыно и съ доброю волею“. — Чи ся доніе „Czas-y“ мадабы бути правдивою? Ожидаемо поясненѣ.

— **Уруженй селяне** напали въ Новѣмъ Селѣ подѣ Цѣшановомъ на вергачухъ зъ ловѣвъ мышоливыи и одного зъ нихъ смертельно въ голову ранили. Причиною сего нападу было обуренне се-

лянъ, що стрѣльцѣ тратували поля принадлежй до громады.

(Г.) **Зъ надѣ Збруча.** Подаю для потѣхи читателѣвъ „Дѣла“ таке письмо одного „пана обывателя“ mojezszowego wuznania: „Aus zu folgen 40 Kulis und 10 Pitporis für Gemeinde na Kirche und drei Führn Prütis. 25/5 83. — D. Bardfeld.

— **Именованя.** Совѣтникомъ суду окружного въ Золочевѣ именованый Ад. Трамплеръ, судія повѣтовый въ Куликовѣ. — Тайнымъ совѣтникомъ именувавъ цѣсарь Альбина Дунаевского, краковского епископа, брата министра скарбу. — Авкультантомъ судовымъ именувавъ ц. к. высшій судъ краевый п. Маркала Желеховского, судового практиканта.

ПОСМЕРТНЙ ВѢСТИ.

— **Упокоилася** Фелиция зъ Украинскихъ Украинска, жена урядника при желѣзници, упокоилася въ 25 р. жыта. — Евдокия зъ Струминьскихъ Дорожинска, жена о. Юл. Дорожинского, завѣдателя зъ Пикуловичъ, упокоилася 22 р. падолиста.

НАУКА, ШТУКА И ЛИТЕРАТУРА.

— **Фильозофя штудии, Г. Тена** (Thaine-a) профессор штудкй красныхъ въ Парижи, — переложивъ *Олександръ Барвѣньскій*. Передрукъ зъ XIII рѣчника „Правды“. У Львовѣ 1883. Цѣна 80 кр.“ Творѣ сеи присвятивъ Ви. авторъ памяти своего покойного брата Володимира Барвѣньского, а призначуе его нашой молодѣжи, котрой „нѣчого больше не бажае, якъ чтобы читанчи его набирала охоты до поважной працѣ народной въ рѣднѣй мѣвѣ.“

— **„Буковинско-русскій мѣсяцесловъ“** на переступный годъ 1884. Рочникъ XI. Издаваемъ и накладомъ литер. общества „Русская Бесѣда“. Черновцы (sic!). Печатаня архіепископска. Мѣсяцесловъ складася зъ двухъ частей календарской та информациейи и поучительной та забавной. Перша обнимае 36 сторѣвъ, друга 76 сторѣвъ друку. Въ другой части умѣщенный „Шематизмъ на годъ 1884.“

На руки редакціи „Дѣло“ прислали:

— Для бѣднйхъ учениковъ рускою гимназіи прислали священники деканата жуковтнського 3 зр. 25 кр.
— На стипендію им. Волод. Барвѣньского о. С. Комаринскій въ Небыловѣ 2 зр.

ПОДЯКИ.

I.

Въ моѣмъ найтяжшѣмъ горю, яке невглублена въ своихъ допустахъ воля Всевышного на мене збѣдала, въ утратѣ найдорожшой менѣ на свѣтѣ истоты, мои найвозлюбленѣйшой жены-подруги, Евдокии Олимпіи зъ Струминьскихъ, упокоившюи днѣ 22-го рус. падолиста, буда менѣ одною отрадою тая щира участь, якои я дѣзнавъ такъ зъ стороны близшой и дальшой родины, якъ и зъ стороны моихъ знакомыхъ и другѣвъ, котры, на вѣсть о еи смерти, прѣбули и зъ отдаленѣйшой стороны, чтобы отдати послѣдну услугу покойной, а менѣ улешити болю. Складаю найгорячѣйшу подяку Ви. Опцямъ: о. декану Юркевичу зъ Германова, о. Гланьскому зъ Миклашева, о. Ю. Тарнавскому зъ Подлѣоля, о. К. Винтонякови зъ Бужка, о. Юркевичу зъ Зухочичъ, о. Новичкому сотрудникамъ лат. обр. зъ Прусъ, за ихъ удѣль въ похоронномъ богослуженю, а о. Д. Тавякевичу за его прощальнй бесѣды. Неменше складаю прилюдно подяку и моимъ парохіанамъ Борщовицкимъ и Пикуловицкимъ, прийшовшимъ на похоронѣ.

Борщовичъ 27 рус. падолиста 1883.
Юліянъ Дорожинскій, гр. к. завѣдатель Пикуловичъ и Борщовичъ.

II.

Далеко отъ отчины и родины живъ я 3 1/2 року съ моею единою прѣтельскою-супругою тоу чаруючою надѣєю, що вже незабавомъ приде часъ, коли будемо могли повернуты до своен отчины межъ своихъ; въ тяжкихъ хвиляхъ потѣшала мене моя жена, просила о терпеливѣсть, и въ рожевыхъ барвахъ представляла тую хвилю, коли зновъ прибудемо на родину, коли наша дитина познае свѣй край и свѣй народѣ, коли почуе и надѣбуеся рѣднмъ словомъ и пѣснемъ. Мене она потѣшувала, а сама тяжко горювала! Коли однакъ всякй мой старана о выдѣстаненя зъ Бялы позѣстали безъ наслѣдку и коли я занѣвъ моѣй женѣ сумну вѣсть, що на мое прошенне о перенесенне до котрого-небудъ мѣсца въ вѣходнѣй Галичинѣ, выдано резолюцію, що зѣ взглядовъ службовыхъ не могу нѣколи на Русѣ бути перенесеный, — тогда — о! тяжко згадати! — моя бѣдна жена отрадалася, побѣдила, кровь зъ грудей трыола, а за чотыри днѣ мой ангелъ единый отдавъ менѣ по оемй рокахъ обрчку, а Богу душу, лишаючи мене и малу дитину въ сирѣтѣвѣ, не потѣшеныхъ, самыхъ въ чужинѣ, якъ середъ глухой пустыни. Зложила свои свѣтй кости на чужомъ полѣ, котрого не могла покохати, зъ котрого якъ отрѣвожена пташка въ каждой хвилѣ двигалася улѣтати. Не побачила вже своен отчины, котру такъ усердно кохала, не почула своен мовы, за котрою процадала, умерла безъ потѣхи св. Тайнъ своего обраду, не заголошено ѣй „Вѣчну память“, чужа земля прѣдавля еи мошѣ, такъ якъ за жыта чужий не теплий воздухъ давив еи душу и сердце. Такъ горко закончила днѣ 1-го (13) грудня 1882 свои молодй лѣта моя жена Олена зъ Украинскихъ Заячківсна въ 27 роцѣ жыта!

Всевышній наславъ на мене и мою родину дуже тяжкій доцугѣ, отъ котрого сердце о мало не пукне; але для потѣхи и отрады давъ Отъ

людямъ милосерднй сердца. Такй то серця най- шлнсь и ту на чужнн, котрй живо учули мою недолу: бо такй загальнй удѣль въ похоро- нахъ и таке загальне сочувство мога выкликати толькы моя подвѣйна утрата — утрата жены и матери и утрата единой товаришки недолѣ. Не гздуку за мою родину, котра прибула о 80 мил, щобы мене потѣшити. Тымъ нехай Го- сподь нагородать за нхъ шире сердце. Ту однакожъ мушу зложити прилюдну подаку Ви. роднн п. инженера Рабля, котра не отступала хорои нѣ въ день нѣ въ ноца, котра заняла похороны и малою спрѣткою. Дакую усердно Всеч. духовенству о- брѣда латинского, а именню парохова мѣсцевому о. Петушильови за трогаючи, телле, найдеаль- нѣйшимъ духомъ християнскимъ потѣшающе сло- во надгробне, котре вохѣ присутныхъ до слѣзъ порушило, а мого духа ободрило. Рѣвно сердеч- но дакую старенькому о. канонику и деканови Тем- пильому, що хорый а навѣтъ не прошеный потру- дився въ лаху пору о кѣлькы милы до Бялы и проваднѣ похоронѣ. Дакую оо. Немчевокому, А- дамусови, Штильгерови и Стахевичеви, котрй такожъ не прошенй по ширости и зъ сочувства я- вилсь на похоронахъ. Далше дакую вохѣ пп. урядникамъ державнымъ, автономичнымъ и желѣ- зничнымъ, якъ зъ Бялы и Бѣльска, зъ Освецима, зъ Кентъ и зъ Дзедзиць, дакую п. бурмистрови мѣ- ста Бялы и п. раднымъ мѣста, котрй въ ком- плетѣ на похоронъ прибули; дакую вохѣтамъ, по- чтивымъ гораламъ, котрй на сумный актъ потру- дилсь, дакую вохѣ интеллигенци и мѣщаньотву зъ Бялы и Бѣльска, котрй своимъ удѣломъ и зло- неньемъ нечисленыхъ вѣдѣвъ на дорогѣй менѣ

домовннй мое бѣдне сердце потѣшили. Вы вохѣ Вы- сокодостойнй Панове и Папѣ, приймаѣть отъ мене широруске опаси Бѣгъ!

Атаназъ Залчкѣвскій

ц. к. инспекторъ податковый въ Бялѣ.

! НА СВЯТА !

4 1/10	кило	Меду	2	зр.	75	кр
4 8/10	"	Маку оиного	2	"	25	"
4 8/10	"	" сѣрого	2	"	—	"
4 8/10	"	Сливокъ сушенихъ	1	"	90	"
4 1/2	"	Повиль найдобри.	1	"	90	"
4 1/2	"	" добрихъ	1	"	75	"
4 8/10	"	Орѣховъ волоок. добор.	1	"	80	"
4 8/10	"	" найдобор.	2	"	10	"
4 8/10	"	Мигдалѣвъ осолок. добор.	6	"	50	"
4 8/10	"	Розинковъ безъ костокъ	3	"	60	"
4 8/10	"	Маронѣвъ (каштанѣвъ)	1	"	60	"
4 8/10	"	Яблокъ ренетъ	1	"	65	"
4 8/10	"	" машанцихъ	1	"	65	"
4 1/2	"	Грушокъ добрихъ	3	"	—	"
4 1/2	"	смальцю въ пачѣ	3	"	80	"
4 1/2	"	" бляшанцѣ	4	"	—	"
4 1/2	"	Солонины найдобри.	4	"	05	"
4 8/10	"	Мармолады морелевой	5	"	—	"
3 1/2	"	Сливокъ милевыхъ 8 п.	4	"	70	"
4 1/2	"	" 9 п.	4	"	85	"
4 8/10	"	Фигъ султавскихъ добри.	3	"	80	"
4 8/10	"	Кавы доб. отъ 5 зр.	70	кр.	до 8	"
4 8/10	"	Гербаты " 2 "	80	"	8	"

Тома Гуровичъ

Будапештъ VII. Königsgasse Nr. 23.

Прощанье и порученье.

Перенсячися до Вѣдны на постоянну посаду, не мавъ я на стѣлько часу, щобы каждому въ моихъ знако- мыхъ и прятельвхъ зложити лично мое поважанье, — поспѣшаю про товъ въ доровѣ письменной переслати въ своѣмъ, жены и редины имени сердечне повордовленье. Пересылаючи выскази повнй высокого поважания, пишуся съ завѣреньемъ милыхъ и вѣчныхъ споминѣкъ

I. Вихера.

П. Т.

Нынѣшнимъ маю честь завѣдомити моихъ П. Т. купуючихъ, що я переселився до Вѣдны и тамъ зложивъ

ФАБРИКУ МАШИНЪ И ЗНАРЯДѢВЪ РОЛЬНИЧИХЪ

на велику скалку подѣ мою личную управою, во Львовѣ же буду удержувати **Складъ филиальный** моихъ вы- робѣвъ, повѣривши заступетво панамъ

Павлови и Леопольдови Кравесъ,

котрй и на дальше будутъ вести варстатъ репарацйный, заосмотреный, якъ доси, поступовыми машинами помѣч- ными и силою пары. Упращаю затымъ усердно о ласка- ный взгляды и о повне довѣри и на дальше для моихъ загально звѣстныхъ выробѣвъ а тымъ самымъ и для мого нового предпрйемства

Опираючися на основнй фаховости въ оббранѣмъ заводѣ, посвѣдченѣй такожъ кѣлькома патентами на прак- тичнй винаходки, а такожъ на знаменитыхъ робучихъ силахъ, поступовыхъ помѣчнхъ машинахъ и достаточ- ныхъ фондахъ, всемъ въ станѣ вдополити всякй вымагания. Поручаючися и на дальше, упращаю усердно о занова- ные мои теверѣшной адресы, поддисуеюся

Съ высокимъ поважаньемъ

I. Вихера

privil. Landwirtschafts-Maschinen-Fabrik

in Wien, II Bezirk, Wintergasse 18.

Comptoir und Niederlage

Wien, II Bezirk, Franzensbrückenstrasse 13.

Складъ филиаль. во Львовѣ, при ул. Городецкой, ч. 47.

Пвеннымъ и скорымъ съ высе- докъ высока цѣнама, зъ дуже удороваочной росткомъ званомъ вуоснакнстною бѣбкомъ робленыхъ

Бонбонѣвъ-бабковыхъ Виктора Шмидта & Сынѣвъ, въ Вѣднн, противъ кашлю, хры- ки, замуленя флегмою, нежиту и т. д. Складъ правдивыхъ книгъ въ антикахъ и у **Кароля Балабана** и **Ст. Маркевича** во Львовѣ.

Свѣчи церковнй

чисты, безъ домѣшки земного воску и другого суррогату

поруцае

ТОРГОВЛЯ

Кароля Балабана

подѣ Зологымъ Когутомъ ул. Галицка ч. 396.

Штуки по 2 ф., 1 1/2 ф., 1 ф., 1/2 ф. и 1/4 ф., по 54 кр. за фунтъ.

Продаючи толькы добрый товаръ оголошую якъ найпри- ступнѣйшй цѣны и запруую для того Ви. Кляръ спрова- джувати свѣчи лишь зъ моихъ торговлѣ. (28—2)

УВАГА. Въ цѣннику моихъ торговлѣ розбавленѣмъ съ ч. 129 „Дѣла“ за- шла ошибка друи. въ цѣнѣ гербаты; именню замѣть 1 фт. Высвокъ вал- оныхъ 1 зр. 40 кр. — має бути 1 зр. 70 кр. Упращаю тому П. Т. пуб- лическѣ о ласкаве поправленне сѣи ошибки.

Шварцъ до чобѣтъ

безъ витрѣлю!

зъ першой ц. к. фабрики заложенои въ роцѣ 1835.

Ст. Ферноленда въ Вѣднн

по цѣнѣ фабричной, а то: 1 пудеко по 2, 4, 7 и 14 кр. можна получить въ Торговлн:

К. М. Возняка во Львовѣ

ул. Орменска ч. 6. (напротивъ „Народного Дому“)

Шкобра шварцована тымъ чор- ниломъ (шварцомъ) отася непе- ремакачою и маглою.

Замовленя зъ провинци въ- повняються отворотною почтою, не числячи за омакованье.

Цѣнникъ другихъ товарѣвъ от- осылаю на жаданье франко.

Укѣнчена семинаристка

съ кѣлькылѣтнюю практикою удѣ- ляюча всехъ школьныхъ предме- товъ въ рукоомъ польскомъ и нѣ- мецкѣмъ языкѣ, а на жаданье та- кожъ языка французского и гръ на фортепнлѣ, — прнпялабы мѣ- сце въ рукоомъ священничѣмъ до- мѣ до науки дѣтей. О близшй вѣ- сти проситъ отнѣсится на адре- су **М. В. въ Бурюкѣцкыя п. п. Скала.** (2—3)

Курсы збѣжа зъ дня 20 л. грудня 1883.

Цѣна за 100 кильограмѣвъ.		
	зр.	кр.
Шпеница червона	8 85	9 85
Жито	7 45	7 65
Ячмѣнь	7 20	7 50
Овесъ	6 15	6 50
Гречка	6 60	6 90
Кокорудка стара	5 75	6 50
нова		
Просо		
Горохъ до варен	7	9 50
пас.	6	6 75
Сочевица		
Фасоля	8	15
Бѣбъ		
Выка	5 50	6 25
Конюшина (передна)	45	63
Авижъ		
плоскй		
Кмнѣ		
Рѣпакъ зимовый		
лѣтнй		
Ржѣй (Львнлка)		
Насѣнье льняне		
Насѣнье конопляне		
Хмѣль за 100 кил.	170	190

ПОХОДЪ СОБЕСКОГО подѣ Вѣдень р. 1683. Написавъ Стефанъ Качала. Цѣна 20 кр. Достати можна въ адми- нистрацй Дѣла.

Завѣдатель пасѣкъъ двѣрскихъ, зъ 20-лѣтнимъ до- овѣдченьемъ, отъ 15 лѣтъ завѣ- дуючй головными пасѣками, отъ 7 лѣтъ остаючй на одномъ мѣ- сти и завѣдуючй пасѣками въ числѣ 1000 пнѣвъ — отъ 1-го цѣвнтя 1884 р. може бути сво- бѣднй и може прнвнати завѣда- тельство пасѣкъъ въ краю, або за границу. Интересованй звать ла- скаво удатися письменно до пред- сѣдателя Товариства пчѣльничого во Львовѣ або подѣ адресою: **Н. Н. poste restante Залчкѣ.** (2—4)

Beste KAWA
OSZCZĘDNOŚCI
(Spac Caffe)
KAWA
GALICYJSKA
(Galiz. Caffe)
NAJLEPSZE DOMIESZKI DO KAWY ARABSKIEJ MOŻNA NABYĆ W KAŻ, DYM HANDLU KORZENNYM.

К. Диженса
Новорѣчнй Дзвонъ
Цѣна 60 кр. съ пер. 65 кр.
Дѣстати можна въ адми- нистрацй „Дѣла“ або въ книгарни Ставропгйской.

Пѣвецъ церковнй
честный и трудолюбивый або вы- сокого стану чоловѣкъ, котрый ро- зумѣвбы добре спѣвъ церковнй, мѣббы за вынагородою прнбути до Олешнць найменше на мѣ- сяцъ, щобы подѣучити кѣлька- нйцятъ молодцѣвъ спѣву хораль- ного Близшй условя въ урядѣ парохйальномъ въ Олешнцяхъ.

„СТАТУТЪ ЧИТАЛНѢ“
вразѣ съ
поданьемъ до ц. к. Намѣстництва
выдало товариство „Просвѣта“ и продае по слѣдуючихъ цѣ- нахъ: 5 примѣрникѣвъ Статутѣвъ и 1 примѣрн. поданя до ц. к. Намѣстництва (безъ пересылки почт.) 20 кр.
Товариство „Просвѣта“
ул. Сркабковска ч. 2.

! НА СВЯТА !
поруцае свѣй богато и въ добрихъ товары заосмотреный
СКЛАДЪ
НАРОДНА ТОРГОВЛЯ во ЛЬВОВѢ
(ул. Орменска ч. 2.)
Розинковъ, мигдалѣвъ, дантелѣвъ, фигъ и вся- кого корѣня свѣжй транспорты въ самыхъ лучшихъ выбранй сортахъ.
Меду, повиль, орѣховъ волоскихъ и турецкихъ бѣльшй запасы.
Свѣчокъ столовыхъ и церковныхъ, якъ и свѣ- чечокъ на яликы выбѣръ значный.
Вина угорскй рѣчнѣи цѣны, почавши отъ 40 кр. за бутылку до 2 зр.
Кромѣ сего удержуеся на складѣ чай, каву, ко- няни, румы, араки, розолисы, и прочй въ складѣ корѣннѣи торговлѣ входячй артыкулы, а такожъ паперы, чорнила, оловцѣ и всякй приборы до писаня.
При томъ помѣщенй такожъ отдѣль съ насѣньемъ.
Звертаемо увагу на послыки 5-килевй почтовй, котрй такъ дешево стоятъ, що оплатится и въ най- дальшй стороны добрый товаръ заисувати.
Всякй замовленя выповняються безприволочно и совѣстно.
Кто бы мавъ на продажъ добре насѣнье, просимо, нехай прншле пробки и подастъ цѣну. Купуемо такожъ масло и прочй продукты нашой господарки и нашого промыслу въ добрыхъ сортахъ. (1—?)

Торговля знарядѣвъ, иконъ, книгъ и ризъ цер- ковныхъ
В. СТАХЕВИЧА И СЫНА
ВЪ ТЕРНОПОЛИ
поруцае свѣй ново откритый въ обильный выбѣръ заосмо- треный складѣ:
Товарѣвъ золотыхъ, ювелирскихъ, сѣбныхъ и зъ китайского сѣбра по дешевыхъ цѣнахъ. (6—15)

! НА СВЯТЫЙ ВЕЧЕРЪ !
Отзначеный листомъ похваляемъ
ПЕРШЙ НАЙБОЛЬШЙ МАГАЗИНЪ
НОВОСТЕЙ И ЗАБАВОКЪ
ГЕНРИКА МИЛЛЕРА
рогѣ улицъ Галицкой ч. 6.
поруцае въ наибѣльшѣмъ выбѣрѣ
ЗАБАВКИ ДЛЯ ДѢТЕЙ:
Ляльки стрѣбно убранй съ волосемъ и безъ, такожъ неубранй, штука по кр. 15, 25, 30, 40, 50, 60, 70, 80 и 1 зр. до 5 зр. — Ляльки влнучий Мама, Тата, по зр. 2 до 5. — Гры товарискй найвохѣйшого вынадея штука отъ кр. 40 до зр. 4. — Забавки Фребля получаючй для дѣтей отъ лѣтъ 3 до 10, штука по кр. 40, 50, 80 и зр. 1 до 5. — Забавки пудекавой предтавляючй: гонодарства, села, польованя, жовѣрѣвъ и ишй въ великомъ выбѣрѣ, штука по кр. 20, 30, 35, 40, 50, 60, 70, 90 до зр. 5. — Инструмента музичнй якъ: скрипки, флѣты, кляр- неты, гармоний и катаринки о 1 и 4 мелодияхъ, металъовыи шт. по кр. 20, 30, 40, 60, 80 до зр. 12. — Убраня для дѣтей, якъ, поручникъ, охотникъ, жокей, рыцарь шт. по зр. 1, 2, 3, 4 до 6. — Великий выбѣръ приборѣвъ на Боже деревце, якъ: лѣхтарники, бомбоньскы, овочѣ шклян- нй, свѣчки и ишй дробницй шт. отъ кр. 1 до 26. — Шопки и фигур- ки для шопонъ отъ зр. 1 до 5. — Замовленя зъ провинци выповняю якъ набохѣвѣйшѣе отворотною почтою (4—4)

НАЙНОВѢЙШЕ ВЫНАДЕНЙ АПАРАТЪ
ДО РОБЛЕНЯ ДЫРОКЪ ВЪ ПОЛОТНѢ И СУКНѢ
выробае на годину 60 дырокѣвъ.

Найнѣвѣйшй и поправленй
МАШИНЫ ДО ШИТЯ
съ гарантѣю 5 лѣтъ.
Тыжневѣ раты 1 зр.
або посля умовы.
Кѣлькы съте где инде купленыхъ машинъ пересылае рохѣ рѣчно до мене П. Т. Публика для замѣны на машины практичй и поправнй.
Шумный авономъ загравничныхъ фармъ и множество агентѣвъ, котрй крутятся по краю, зводять неосторожныхъ и на двѣрѣ — и утѣ дуже корнстай для выробѣ- ня силъ энличныхъ у мо- лодѣжы.
Цѣна зр. 14, 16, 18.
(31—52)
При высылкѣ 50 кр. за опакованье.
Замѣну и всяку направи машинъ до шитя всехъ системѣвъ, човенця, части складовѣй, голки, олову до машинъ поручае
Иосифъ Иваницкй
механикъ и спецйальность во Львовѣ, въ готелю Жоржа.